

Силабус
навчальної дисципліни
СОЦІАЛЬНА ТА СОЛІДАРНА ЕКОНОМІКА
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма
Спеціальність
Галузь знань
Рівень вищої освіти

Фінанси, банківська справа та страхування
072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
07 Управління та адміністрування
перший (бакалаврський)

Викладач	Олена ЗАДВОРНА
Посилання на сайт	https://sgf.bdpu.org.ua/kafedra-ekonomiky-menedzhmentu-ta-finansiv/
Контактний тел.	+380667793897
E-mail викладача:	ov_zadvorna@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Консультації проводяться індивідуально із застосуванням дистанційних технологій.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції (денна/заочна)	Практичні заняття (денна/заочна)	Самостійна робота (денна/заочна)	звітність
5/150	26	24	100	залік
	6	4	140	

Семестр: осінній

Мова навчання: українська.

Ключові слова: соціальна місія, принцип солідарності, демократичне управління, соціальне підприємництво, реінвестування прибутку, спільні блага, кооператив, етичне споживання, соціальний вплив.

Метою викладання курсу є формування у майбутніх фахівців цілісного розуміння альтернативної моделі господарювання, де ключовим пріоритетом є не максимізація прибутку, а задоволення соціальних потреб та сталий розвиток громад.

Предметом курсу є система економічних відносин, що ґрунтуються на принципах демократії, солідарності, взаємодопомоги та пріоритеті інтересів людини над капіталом.

Зміст курсу: Історична еволюція соціальної та солідарної економіки. Концепція соціальної та солідарної економіки. Керівництво й управління організаціями соціальної та солідарної економіки. Державна політика розвитку соціальної та солідарної економіки. Побудова соціальної та солідарної економіки через партнерство і співробітництво. Внесок соціальної та солідарної економіки в розвиток трудових відносин. Соціальне підприємництво в сучасній концепції соціальної та солідарної економіки. Соціальна та солідарна економіка, неформальна економіка й виклики сталого розвитку.

Методи навчання: Лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, науково-дослідна робота, залік. Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, дослідницький, проблемного виконання, інформаційно-повідомляючий метод викладання і виконавчий метод; пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод, інструктивно-практичний метод викладання, пояснювально-спонукальний метод викладання і частково-пошуковий метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): основні засади й принципи освітньої діяльності здобувачів, оцінювання результатів навчання забезпечення якості освітнього процесу, прав та обов'язків учасників освітнього процесу, відвідування навчальних занять відбувається відповідно до вимог організації навчального процесу в БДПУ та визначається в Положенні про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті. (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/OOP_BSPU_2020-1.pdf). Здобувачі вищої освіти повинні здавати визначені види завдань до завершення курсу. При виконанні письмових робіт не допустимим є порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботах є підставою для їх незарахування викладачем. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійні проектори та мультимедійні дошки, комп'ютери, пакети прикладних програм Microsoft Power Point, Microsoft Office Excel, Microsoft Word, платформи «Zoom», «Moodle», освітні можливості «Ютуб».

Система оцінювання та вимоги: Основними вимогами до здобувачів при вивченні дисципліни є: недопущення пропусків занять без поважних причин, своєчасне подання звітності (за розкладом практичних занять), регулярна робота з інформаційними ресурсами Moodle.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська 100-бальна шкала. Результати оцінювання навчальної дисципліни переводяться у національну 4-бальну шкалу та окремо конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Поточний контроль: вибіркове усне опитування, фронтальне стандартизоване опитування за тестами, колоквиум по самостійних розділах теоретичного курсу, перевірка і оцінка рефератів, індивідуальна співбесіда зі здобувачем вищої освіти, виконання та захист індивідуальних завдань. Підсумковий контроль: залік.

Практичні (семінарські) заняття та самостійна робота: теоретичні: тести, усні відповіді; практичні: ситуаційні задачі, психологічні завдання та тести; творчі: реферат, презентація.

Підсумкова рейтингова оцінка з курсу не може перевищувати 100 балів та розподіляється наступним чином: заходи поточного контролю – не перевищують 100 балів. По 3 бали – за повну та добре аргументовану й проілюстровану прикладами доповідь, 2 – за недостатньо повне, але певною мірою обґрунтоване повідомлення, проілюстроване прикладами, 1 – неповна відповідь з наведенням поодиноких аргументів та прикладів, 1-2 – за окремі доповнення та приклади. Реферати, ситуаційні задачі оцінюються за шкалою 1-3 б.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3		ЗМ4		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
12	12	13	12	12	13	13	13	100

Шкала оцінювання:

Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Університеті	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Атаманюк Р. Ф., Атаманюк Е. А. Соціальна економіка: навчальний посібник. Львів: Новий Світ, 2020. 203 с.
2. Герасименко Г. В. Соціальна економіка: Навчальний посібник. Київ:КНЕУ. 2020, 312 с.
3. Гриненко А. М. Соціальна відповідальність: Навч. посіб. Київ : КНЕУ. 2016, 180 с.
4. Грیشнова О. А. Соціальна економіка: Навчальний посібник. Київ:Знання. 2018, 360 с.
5. Копитець Н. Г. Кооперація в системі соціально-економічного розвитку. Київ: ІАЕ. 2023, 210 с.
6. Назарук В. Ю. та ін. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Київ: ТОВ «Прінтеко». 2021, 188 с.
7. Семів Л. К. (ред.) Соціальна економіка: Підручник. Львів: Магнолія-2006. 2019, 416 с.
8. Сотник І. М. Соціальна та солідарна економіка : навчальний посібник– Суми : Сумський державний університет, 2022. 247 с.

Додаткові

1. Багмет К. В. Інституційні зміни у соціальному секторі національної економіки: зовнішні тенденції та внутрішні суперечності. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 1(65). С. 61-72.
2. Геєць В. Соціалізація та соціальні інновації у розвитку економіки. *Економічна теорія: науковий журнал*. 2020. № 4. С. 5-24.
3. Динаміка, структура та проблеми інвестування в соціальну інфраструктуру: кол. моногр. / В. М. Новіков, Ю. О. Карягін, А. Г. Гвелесіані / за наук. ред. д.е.н., проф. В. Новікова: НАН України, Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи; Ін-т укр.-польск. співпрац; Вищ. школ. тур. та ін-х мов у Варшаві. Київ, 2021. 94 с.
4. Заяць Т. А. Проблеми державного регулювання інноваційної діяльності в будівництві. *Економічний простір*. 2020. № 162. С. 23-29.
5. Збереження людського капіталу як пріоритет функціонування системи соціального захисту та соціального забезпечення у добу глобальних економічних трансформацій / Д. П. Мельничук, І. А. Войналович, І. М. Леган, Т. М. Тростенюк. *Економіка, управління та адміністрування: науковий журнал*. 2020. Вип. 1(91). С. 43-47.
6. Звонар В. П. Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен: теорія та українські реалії. Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України. Київ, 2018. 288 с.
7. Колот А. М., Герасименко О. О. Покоління Z і соціально-трудова платформа «Праця 4.0»: імперативи взаємодії. *Демографія та соціальна економіка*. 2020. № 2(40). С. 103-138.
8. Талер Р. Поведінкова економіка. Як емоції впливають на економічні рішення / пер. С. Крикуненко. Київ: Наш формат, 2018. 464 с.

9. Хлівнюк Т. П. Економіко-технологічні фактори модернізації соціальної держави. *Держава і право*. 2021. Вип. 89. С. 269-277.
10. ASMARE: Associação dos Catadores de Papel, Papelão Material Reaproveitável, <https://www.novosparadigmas.org.br/>
11. Baicu C.-S., Corbu L.-C. Economic freedom – a vector of transition from the informal to the formal economy. Centre for European Studies Working Papers. 2016. № 8 (1). P. 20–32. DOI: 10.1080/14782804.2012.7529503.
12. Enste D. The shadow economy in industrial countries. IZA World of Labor. 2015, February. № 1–10. DOI: 10.15185/izawol.1278. 239
13. Green jobs: towards decent work in a sustainable, low-carbon world. Report. ILO, 2008. URL: <http://surl.li/bqolo>
14. Prelipcean G., Bucaciuc A., Sorin Baicu C. Social economy and informal economy. Interactions and effects. Ecoforum. 2016. № 5 (2 (9)). P. 102–108. <http://surl.li/bqolp>
15. Schneider W. Energy saving and energy efficiency in the redevelopment of existing buildings. Alliance for Work and Environment, 2014. URL: <http://surl.li/bqzdf>
16. The Reader 2011: Social and solidarity economy: our common road towards decent work / eds.: R. Di Meglio, C. Diop, M. Gasser. URL: <http://surl.li/bqyqf>
17. Transitioning from the informal to the formal economy. Report V (1). International Labour Office Geneva. 2014. URL: <http://surl.li/bqzdi>
18. Utilising programmatic CDM for low income housing sustainable energy interventions in South Africa: project ownership considerations. 2010. URL: https://www.ctc-n.org/sites/www.ctc-n.org/files/resources/10307023_5.pdf
19. Yunus M. Creating a world without poverty: social business and the future of capitalism. New York : PublicAffairs, 2007.

Інтернет-ресурси

1. Social Business in Ukraine — головний портал про соціальний бізнес: <https://socialbusiness.com.ua/>
2. Портал «Дія.Бізнес» (розділ про соціальне підприємництво): <https://business.diia.gov.ua/social-entrepreneurship>
3. Громадський простір — найбільша база новин та аналітики про третій сектор: <https://www.civicua.org/>
4. Ресурсний центр ГУРТ — портал суспільних ініціатив та волонтерства: <https://gurt.org.ua/>
5. Український форум благодійників — прозорість та підзвітність благодійності: <http://ufb.org.ua/>
6. Портал «Децентралізація» — про розвиток локальної солідарної економіки: <https://decentralization.ua/>
7. Міністерство економіки України (розділ нормативно-правової бази): <https://www.me.gov.ua/>
8. ВУМ on-line — безкоштовні курси з соціального підприємництва: <https://vumonline.ua/>
9. Інститут економіки та прогнозування НАН України (наукові публікації): <http://ief.org.ua/>
10. Платформа Prometheus — курси з управління соціальними проєктами: <https://prometheus.org.ua/>
11. Українська Кооперативна Федерація — все про створення та діяльність кооперативів: <http://coop-fed.org.ua/>